

Středoškolská technika 2025

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

CHKO KŘIVOKLÁTSKO

Natálie Lavičková

Gymnázium Zikmunda Wintra

náměstí Jana Žižky 186, 269 01 Rakovník

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou ročníkovou práci s názvem CHKO Křivoklátsko vypracovala samostatně a použila jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze ročníkové práce jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Křivoklátě dne 13.12.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat vedoucí mé ročníkové práce paní profesorce Mgr. Zuzaně Skyslákové za odborné vedení, užitečné rady a trpělivost při zpracování této práce. Další poděkování patří mé konzultantce Bc. Monice Lavičkové za cenné rady a doporučení týkající se formální stránky práce. Nemalé poděkování patří též mé rodině a nejbližším přátelům za podporu a trpělivost během mého studia.

Anotace

Moje ročníková práce s názvem CHKO Křivoklátsko se zabývá detailnějším popisem této významné krajinné oblasti ležící ve střední části České republiky. Cílem teoretické části práce je seznámit čtenáře se zdejší geomorfologií, přírodními poměry, bohatou historií související s hospodářským vývojem a v neposlední řadě přibližující aktuální situaci v oblasti ochrany přírody. Praktickou část práce tvoří video průvodce popisující nejznámější a z hlediska přírodních poměrů nejvýznamnější místa Křivoklátska, která jsou doplněna vlastními fotografiemi, turistickými mapami a důležitými informacemi.

Klíčová slova

ochrana přírody, turistický ruch, přírodní podmínky, ekosystém

Annotation

This thesis titled Křivoklátsko protected landscape area deals with a more detailed description of this important landscape area which lies in the central part of the Czech Republic. Target of the teoretical part of my work is apprise a readers with local geomorphology, natural conditions, history related to economic development and last but not least with current situation of nature protection. The practical part of my research includes video guide with the most known and the most important places of Křivoklátsko, witch are accompanied by own photos, turistic maps and important informations.

Keywords

nature protection, tourism, natural conditions, ecosystem

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Základní informace.....	8
3	Geomorfologie.....	9
3.1	Povrch.....	9
3.2	Geologie.....	9
4	Vodstvo.....	11
4.1	Řeky, potoky.....	11
4.2	Rybníky, přehrady.....	12
5	Podnebí.....	13
6	Fauna a flóra.....	14
6.1	Flóra.....	14
6.2	Fauna.....	16
6.2.1	Obratlovci.....	16
6.2.2	Bezobratlí.....	17
7	Ochrana přírody.....	19
8	Historie a osídlení.....	22
9	Obyvatelstvo a kultura.....	24
10	Hospodářský vývoj.....	25
11	Doprava.....	27
12	Praktická část.....	28
12.1	Popis tvorby.....	28
12.2	Obsah video průvodce.....	29
12.3	Odkaz na video průvodce.....	30
13	Závěr.....	31
14	Slovníček pojmů.....	32
15	Použitá literatura.....	33

15.1. Knižní zdroje.....	33
15.2. Internetové zdroje.....	33
16 Seznam obrázků.....	35

1 ÚVOD

Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko, vyhlášená v roce 1978, se nachází v samém srdci středních Čech a je jedním z nejzajímavějších regionů v České republice. Tato oblast se pyšní pestrými ekosystémy, které zahrnují hluboké lesy, skalní útvary, romantické meandry řeky Berounky a rozmanité biotopy, jež podporují velké množství ohrožených druhů rostlin a živočichů. Zdejší krajina je známá svou ojedinělou faunou a flórou, které jsou jedním z důvodů, proč byla tato oblast vyhlášena chráněnou krajinnou oblastí. Oblast poskytuje útočiště pro chráněné a ohrožené druhy ptáků, savců a hmyzu.

Bohatá historie Křivoklátska sahá až k prvním Přemyslovcům, kteří si oblíbili zdejší hluboké hvozdy, v nichž dodnes žije velké množství lovné zvěře, a přírodní podmínky, které poskytují přirozené obranné prvky. To vedlo k výstavbě mnoha hradů a později i zámků v této oblasti, které se dodnes dochovaly celé, či alespoň v torzech a činí z Křivoklátska jeden z nejatraktivnějších regionů u nás.

A nejen proto jsem si pro zpracování mé ročníkové práce vybrala právě Křivoklátsko... Tato oblast je mi osobně velmi blízká. Představuje pro mě místo, kde jsem se narodila, kde žiji a kde se cítím nejlépe. Každá procházka malebnou přírodou mě nabíjí energií a přináší klid do duše. Velmi ráda cestuji a trávím čas objevováním těchto krásných koutů, ať už jde o cyklovýlety, putování po středověkých hradech či impozantních zámcích nebo letní relaxaci u řeky Berounky. Je zde neustále co objevovat a každé roční období zde má své kouzlo.

Cílem mé ročníkové práce je celkové přiblížení tohoto zajímavého území České republiky, seznámení se zdejšími podmínkami a ochranou přírody. Také se budu snažit zmapovat geomorfologii krajiny, přírodní bohatství včetně chráněných druhů rostlin a živočichů, osídlení, historii a s ní spojený hospodářský vývoj. V neposlední řadě se budu věnovat vlivu lidského působení na krajinu a možnostem její ochrany. Praktická část ročníkové práce zahrnuje video průvodce zachycující nejznámější a z mého pohledu nejúchvatnější přírodní i kulturní památky, ale také místní faunu a floru. Průvodce je rozdělen do pěti tematických okruhů, obohacen o vlastní fotografie, turistické mapy a nejdůležitější informace. Postupně tak zblízka nahlédneme a virtuálně navštívíme mnou vytyčená a zdokumentovaná místa. Natočené video bude sloužit jako vizuální doplněk k teoretické části práce a přírodní scénérie přiblíží divákovi krásu a jedinečnost Křivoklátska. Díky turistickému průvodci po nejzajímavějších a nejznámějších místech Křivoklátska, bych Vám ráda poskytla rady a tipy na výlety či dovolenou, které by mohly následně vést ke zvýšení turismu v této oblasti.

Tímto způsobem si kladu za cíl nejen rozšířit znalosti a povědomí o tomto území, ale také inspirovat ostatní k jeho objevování a ochraně přírody. I přes blízkost Prahy a dalších měst je totiž nenápadné Křivoklátsko mnohem méně známé a přitom v některých aspektech bohatší než Šumava či Krkonoše. Tato oblast celkově představuje jedinečný přírodní skvost, jehož faunu a floru je třeba chránit a zachovávat pro budoucí generace.

2 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko je unikátní územní celek plný bohatých smíšených lesů a malebných údolí řeky Berounky ležící uprostřed České republiky. Tato oblast se nachází v západní části středočeského kraje, zhruba 40 kilometrů západně od hlavního města Prahy, s přesahem do kraje plzeňského. CHKO Křivoklátsko byla vyhlášena v roce 1978 a jeho rozloha činí 62 792 hektarů, čímž se řadí mezi 10 největších CHKO v České republice. Současné sídlo správy se nachází ve Zbečně. [1]

Oblast je nazývána podle významného gotického hradu Křivoklát nacházejícího se uprostřed hlubokých lesů a právě tyto lesy, přesněji zkřivené stromy zvané „kláty“, stály u zrodu jména hradu. Díky svým vysokým přírodním hodnotám bylo toto území uznáno dne 24. 11. 1977 organizací UNESCO jako biosférická rezervace. [5] [6]

Nejvyšším bodem celé oblasti je vrch Těchovín (617 m.n.m.) severně od vsi Líšná ve Zbirožské vrchovině. Naopak nejnižším bodem je hladina řeky Berounky v obci Hýskov (217 m.n.m.). Ve střední Evropě je tato oblast unikátní, neboť zhruba 62% území pokrývají listnaté a smíšené lesní porosty. V současnosti zde nalezneme více než 1 800 druhů rostlin. Druhovú pestrost je způsobena nejen přírodními podmínkami, ale také historickým vývojem. Členitost terénu, geologická stavba a dominanta řeky Berounky, tvořící osu celého území, patří mezi nejdůležitější přírodní charakteristiky. Vodní tok Berounky vymodeloval místy až kaňonovité údolí a tím dal krajině její typický ráz. [1] [6]

Obr. 1: poloha CHKO

Obr. 2: území CHKO + chráněná území

3 GEOMORFOLOGIE

Geomorfologie Křivoklátska je výsledkem milionů let geologických procesů, které formovaly tuto krajinu do dnešní podoby. Oblast spadá do provincie Česká vysočina, přesněji do subprovincie Poberounské. Do této subprovincie řadíme Brdskou vrchovinu a Plzeňskou pahorkatinu. Obě podsoustavy dále dělíme na nižší geomorfologické celky. Většinu oblasti pokrývá Křivoklátská vrchovina, jež je součástí Brdské vrchoviny. Křivoklátská vrchovina se dále dělí na vyšší Zbirožskou vrchovinu s nejvyšším vrcholem Těchovín (617 m.n.m) a nižší Lánskou pahorkatinu s nejvyšším vrcholem Tuchonín (487 m.n.m.). Severozápadní část oblasti se nachází ve vrchovině Plaské. [1] [2]

Celkově je geomorfologie Křivoklátska výjimečná kombinací starých hornin, říčních útvarů, skalních stěn a přirozeného lesa. Tato rozmanitá krajina je svědectvím o dlouhé geologické historii a přitahuje jak odborníky, tak i návštěvníky, kteří oceňují její přírodní krásu a geologickou rozmanitost. [2]

3.1 Povrch

Reliéf krajiny tvoří především kopcovitý terén s výraznými svahy, hlubokými říčními údolími a rozmanitými skalními útvary. Jedním z nejvýraznějších geomorfologických prvků Křivoklátska je hluboké údolí řeky Berounky, které bylo formováno dlouhodobou říční erozí. Řeka se v průběhu času zařezávala do horninového podloží a vytvářela strmé údolní svahy a široké říční terasy. Údolí Berounky a její přítoky, jako je například Rakovnický potok, vytvářejí místy kaňonovitá údolí, která jsou často lemována prudkými svahy a skalními útvary. Významnou roli při tvarování tohoto údolí hrály i četné geologické zlomy a pukliny, které usnadnily erozi a přispěly ke vzniku typických skalních stěn a výchozů. Křivoklátsko je bohaté na skalní útvary, které vznikly jak vlivem eroze, tak díky tektonickým pohybům. Mezi typické útvary patří zejména různé skalní stěny, výchozy a mrazové sruby. Časté jsou zde také pleše. Křivoklátské pleše jsou zároveň velmi ohroženým biotopem, jelikož se zde vyskytují vzácné druhy rostlin. [2] [7]

3.2 Geologie

Podoba dnešního Křivoklátska je výsledkem milionů let trvajících geologického vývoje. Téměř celá oblast náleží geoparku Barrandien. První horniny se zde formovaly před více než 500 miliony lety během starohor, kdy vznikaly sedimenty z drob, břidlic a křemenců. V prvohorách území prošlo velkým tektonickým vlivem variského vrásnění, kdy byly horniny zvrásněny a částečně přeměněny, což dodalo krajině její charakteristický reliéf. [1]

V kambriu (nejstarší období prvohor) vznikl v okolí Skryj mělký mořský záliv, který byl součástí moře. Na jeho dně se usazovaly břidlice a pískovce, v nichž se dodnes dochovaly zkamenělé pozůstatky živočichů, především trilobitů a ostnokožců. Výzkumem těchto prvohorních fosilií proslul francouzský paleontolog Joachim Barrande. Jeho sbírky trilobitů a

práce na jejich popisu přinesly světovou proslulost české paleontologii a odhalily nové poznatky o životě v prvohorách. [3] [8]

Od konce prvohor přes druhohory docházelo průběžně k poklesům a zdvihům krajiny. Ve třetihorách byl povrch území srovnán do paroviny, stejně jako většina Čech. Současná podoba Křivoklátska se vytvořila až v období čtvrtohor. Prudké klimatické výkyvy způsobily erozi a krajina snadno podléhala vlivům vody i větru. Postupně se zařezávala říční síť a vytvářela se hluboká kaňonovitá údolí. V tomto období také vznikala kamenná moře, holé skalní stěny a mrazové sruby. Celkově mezi nejrozšířenější horniny této oblasti patří břidlice, pískovec či vápenec. Nalezneme tu však i bulžňíkové a spilitové útvary. [3] [7]

Půdy Křivoklátska jsou velmi rozmanité díky pestrému podloží. Jedná se však převážně o hnědozem. Na vysočinách a skalnatých svazích převažují půdy kamenité a mělké, zatímco údolní oblasti jsou pokryty úrodnějšími, na živiny bohatými půdami s příměsí písčitých a jílovitých sedimentů. Tyto půdní podmínky společně s mikroklimatem podporují růst stepních i lesních ekosystémů, včetně dubových lesů a lesostepí, které jsou typické pro tuto oblast. [1]

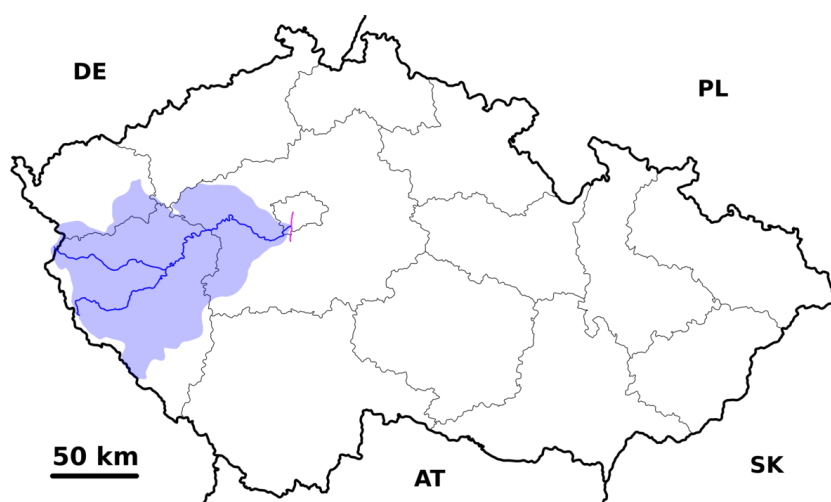
Obr. 3 – geopark Barrandien

4 VODSTVO

Celková rozloha tekoucích i stojatých vod zabírá asi 4 km², což činí přibližně 0,63% území. Z této rozlohy řeka Berounka zaujímá asi 230 ha, stojaté vody asi 140 ha a potoky okolo 30 ha. [1]

4.1 Řeky, potoky

Osu Křivoklátska tvoří jeden z posledních říčních toků Čech a Moravy, který si zachoval svůj původní ráz – Berounka. Oblast je tedy odvodňována pouze jedinou řekou. Berounka patří do povodí Vltavy, následně pak Labe s úmořím v Severním moři. Vzniká u Plzně, soutokem řeky Úhlavy, Úslavy, Mže a Radbuzy. Je dlouhá 139,1 km, celková plocha povodí činí 8 860 km² a to z ní dělá největší a nejvodnatější levobřežní přítok Vltavy. Zajímavostí je průchod 50 rovnoběžky severní šířky soutokem Berounky s Vltavou. Roční průměrná teplota vody je 10°C. Průměrný průtok Berounky je 35,6 m³/s. Nejvyššího průtoku tok dosahoval při povodních v létě roku 2002, kdy řeka dosahovala průtoku téměř 2000 m³/s. Tehdy se jednalo o tzv. 500 - 1000letou vodu. Řeka se vyznačuje silně kolísavými vodními stavy. Nejvíce vody v řece je na jaře. Tzv. stará řeka protéká Křivoklátskem v délce přes 40 km a vytváří četná údolí a svahy, které poskytují vhodné podmínky pro růst lesů a vegetace typické pro říční nivy. Berounka je také ideální z hlediska rekreace a vodních sportů. Na území CHKO Berounka vtéká v obci Zvíkovec - Kalinova ves a opouští jej v Hýskově. Cestou posbírání 19 pravobřežních a 17 levobřežních přítoků, které mají převážně bystřinný charakter. Mezi nejvýznamnější levostranné přítoky na území Křivoklátska patří Javornice, Rakovnický potok (dlouhý 48 km), říčka Klíčava, Vůznice, jejíž údolí je přírodní rezervací, dále pak Hýskovský potok či Loděnice, na které leží řada rybníků. Hlavními pravostrannými přítoky jsou Zbirožský potok, který se rozlévá v mělká a plochá Skryjská jezírka. Dále pak Úpořský potok, Klučná, Habrový potok a Skryjský potok. [3] [9]

Obr. 4: povodí Berounky

4.2 Rybníky, přehrady

Pro zakládání rybníků není tato oblast právě vhodná, proto jich tu najdeme jen málo. Rybníky plní důležitou roli při podpoře biodiverzity a většina z nich se využívá zejména k rekreaci. K nejvýznamnějším rybníkům CHKO patří například Pílský rybník poblíž Rudy, rybník Bartoň nedaleko Rakovníka či Jablečno u Zbirohu. [2]

Nejvýznamnější a zároveň největší přehradní nádrž je akumulční nádrž Klíčava s rozlohou 72,5 ha. Má betonovou hráz, která je vysoká 55 m, dlouhá 176 m a od roku 1955 slouží jako zásobárna pitné vody pro Kladensko a okolí. Nedaleko přehrady nalezneme pozůstatky hradu Jivno zbudovaného ve 13. století. Zřícenina je součástí Lánské obory, a tudíž není pro veřejnost přístupná. Navíc okolí nádrže je přísně chráněno kvůli zajištění kvalitní vody a ochraně přírody. [2] [3]

V minulosti se zvažovala také výstavba další přehradní nádrže přímo na řece Berounce, a to zejména kvůli možným protipovodňovým opatřením. Tento plán však narazil na výrazný odpor ze strany místních obyvatel a ochránců přírody, protože by zaplavil velké území chráněné krajinné oblasti. [3] [10]

Obr. 5: řeka Berounka

Obr. 6: přehrada Klíčava

5 PODNEBÍ

Křivoklátské klima lze označit za mírně teplé, ovšem srážkově poněkud sušší. Léto je dlouhé, horké a suché. Zima je krátká bez výrazné sněhové pokrývky s průměrnou výškou 20 cm, která se v oblasti udrží kolem 50 dnů. Zdejší podnebí také ovlivňuje řeka Berounka, která klima zmírňuje. Průměrné roční teploty kolísají mezi 7 °C ve vyšších polohách a 8 °C v údolí Berounky. Nejteplejším měsícem roku je červenec s průměrnou teplotou v rozmezí od 16,5 °C - 18,5 °C. Oproti tomu nejchladnější měsíc v roce je leden s průměrnou teplotou -1,9 °C. [1]

Oblast se částečně nachází ve srážkovém stínu Krušných hor a díky tomu spadá do oblasti zhruba o 25 % méně srážek než v ostatních stejně položených oblastech. Průměrné roční srážky činí jen 530 mm, ve vegetačním období je to pouze 350 mm. Nejvíce srážek spadne v červenci a minimální úhrn srážek připadá na únor. Místní vegetaci také ovlivňuje západní a jihozápadní proudění či teplotní inverze, které jsou pro Křivoklátsko typické. [1] [11]

6 FAUNA A FLORA

Jedním z důvodů, proč vyhlásit CHKO Křivoklátsko, byla ochrana velmi bohatého a druhově rozmanitého společenstva z rostlinné i živočišné říše. Podle výzkumů z posledních let se na území vyskytuje více než 1800 druhů rostlin, tedy asi dvě třetiny flóry Čech. Bohatost a pestrost je výsledkem celé řady faktorů – členitost reliéfu, rozmanitý geologický podklad, řeka Berounka a klimatické změny. V nižších nadmořských výškách zde můžeme nalézt společenstva podhorského až horského charakteru vyhledávající chladnější a vlhčí podmínky. Ve vyšších nadmořských výškách se spíše setkáváme s teplomilnými a suchomilnými společenstvy. Mezi druhově nejbohatší maloplošná území patří NPR Týřov a NPR Vůznice. [12]

6.1 Flóra

Velkou část území, téměř dvě třetiny celkové rozlohy zaujímají lesy. To je způsobeno velmi řídkým osídlením v minulosti, protože ve středověku patřila celá oblast králi a sloužila jako honební revír. Jejich význam pro zdejší krajinu je neocenitelný – ovlivňují a zlepšují podnebí, půdní a vodní poměry a vytvářejí prostředí pro rostlinná a živočišná společenstva.

Na území CHKO se vyskytuje více než 56 druhů dřevin rostoucích na původních stanovištích. Přirozenou vegetaci ve vyšších polohách tvoří doubravy a bučiny, v nižších nadmořských výškách jsou to dubohabřiny. [1]

Mezi hlavní dřeviny v současnosti patří např. buk lesní (dříve 40%, dnes 10%), dub letní i zimní (dříve 40%, dnes 15%), habr obecný, bříza, lípa, olše, javor či jasan. Nejrozšířenějšími jehličnatými stromy jsou smrk ztepilý, borovice lesní, modřín opadavý či jedle bělokorá. Křivoklátsko je jednou z mála oblastí, kde se jedovatý tis červený dochoval v nedotčeném prostředí. Vyskytuje se převážně v oblasti suťových porostů. Odhaduje se, že zde nalezneme cca 5000 jedinců. [12]

Na lesní vegetaci navazují křovinná společenstva, která jsou na Křivoklátsku velmi rozmanitá. Mezi nejčastější křoviny řadíme růži šípkovou, hloh, trnku, lísku či zjara nápadně kvetoucí lýkovec jedovatý. [1]

Také zastoupení bylinné vegetace je na Křivoklátsku velmi pestré a bohaté. Z křivoklátské květeny je typická například kyčelnice devítilistá (jejíž list je ve znaku oblasti), sasanka hajní či zapalice žluťuchovitá, která je se sasankou snadno zaměnitelná. Na suťových stráních se často vyskytují chrpy, jaterník podléška, mařinka vonná či ptačinec velkokvětý. Na severních svazích roste zákonem chráněná lilie zlatohlavá. V údolích řeky Berounky se často vyskytuje prvosienka vyšší, měsícnice vytrvalá či křivatec jarní. V poslední době se podél toků prosazuje také kopřiva dvoudomá. Ve vyšších oblastech s extrémními podmínkami, kde lesy přecházejí ve skalní stepi (tzv. pleše) nalezneme například koniklec luční, rozrazil klasnatý, bělozářku větevnatou nebo kostřavu walliskou. Skály v okolí Berounky orientované ke slunci se na jaře žlutí trsy tařice skalní. Dále pak obrůstají netřesky, lomikameny či rozchodníky. [1] [3]

Ty nejcennější druhy rostlin však najdeme na loukách, tedy v biotopech uměle vytvořených člověkem. O některé z mimořádně vzácných rostlin jsme již přišli, v celé republice vyhynul vstavač štěničný, který kdysi kvetl nad křivoklátskou vlakovou stanicí, švihlík krutiklas a hořec jarní. I přesto je bohatství křivoklátských luk stále velké. [3]

Velmi rozšířenou rostlinou jsou tu také mechorosty, kterých se tu nachází více než 300 druhů. Lišejníky se na Křivoklátsku vyskytují jen sporadicky, zato časté jsou zde různé druhy mechů a kapradě. Velmi vzácná jsou také společenstva s vřesem. [1]

Desítky chráněných druhů rostlin můžeme rozdělit do 3 skupin. První skupinou jsou kriticky ohrožené druhy, kam řadíme například hořec jarní, švihlík krutiklast či rdest hrotitý. Mezi silně ohrožené druhy patří česnek tuhý, vstavač kukačka a kosatec sibiřský. Poslední skupinou jsou ohrožené druhy. Sem řadíme oměj, ostřici, hvězdnicí nebo plavuň. [3] [13]

Obr. 7: tis červený

Obr. 8: kyčelnice devítilistá

Obr. 9: lilie zlatohlavá

Obr. 10: koniklec luční

Obr. 11: tařice skalní

Obr. 12: hořec jarní

6.2 Fauna

Fauna v pestrosti a bohatosti za flórou v ničem nezaostává. Původní biotopy podpořily zachovalost populací mnoha vzácných, ohrožených a vymírajících druhů živočichů. CHKO je typické faunou teplé lesní oblasti. Bylo zde zjištěno přes 110 druhů měkkýšů, 120 druhů hnízdících ptáků a 35 druhů ptactva při tahu, několik druhů plazů a obojživelníků, 30 druhů ryb a 60 druhů savců. [1] [2]

6.2.1. Obratlovci

Savci

Vzhledem k historickému vývoji je Křivoklátsko tradiční oblastí lovné zvěře s hojným výskytem jelenů, srnců a zejména prasete divokého. Populace muflonů, daňků a jelenů sika byla na území Křivoklátska vysazena uměle. Běžně k potkání je i liška, vzácnější je pak jezevec. V poslední době se v oblasti CHKO rozšířila kuna lesní, která vyhledává lesní porosty a kuna skalní, která preferuje blízkost lidských stavení. Můžeme zde však narazit i na norka amerického, který se do přírody dostal díky lidem, kteří ho vypustili z farem. V okolí řek a potoků se ojediněle vyskytuje vydra říční, nutrie říční či bobr evropský. V minulosti se na území pohyboval vlk obecný a medvěd hnědý. Oba druhy však byli vymýceny v 18. století. Za velkou vzácnost můžeme považovat výskyt rysa. Z menších savců se zde setkáváme se 2 druhy ježků, hrabošem, rejskem, plchem velkým a plšíkem lískovým. Četné je i zastoupení netopýrů. [1] [14] [15]

Ptáci

V křivoklátských lesích nalezlo svůj domov velké množství ptactva. Díky takové rozmanitosti byla oblast v roce 2004 vyhlášena ptačí oblastí v rámci soustavy NATURA 2000. Území je významným hnízdištěm čápa černého. Z dravců zde žije včelojed lesní, ještěřab lesní, luňák červený či krahujec obecný. Při tahu tu ojediněle hnízdí i orel mořský. Z datlovitých tu pobývá datel černý, strakapoud, žluna a krutihlav obecný. Na loukách a polích se vyskytuje koroptev, křepelka a vzácněji i chřástal polní. Mezi nejběžnější sovy patří puštík obecný, kalous ušatý a naše nejmenší sova kulíšek nejmenší. Vysoko ve skalách se uhnízdil také výr velký. Pěvci na Křivoklátsku obývají téměř všechny biotopy. Vyskytují se zde 4 druhy chráněných lejsků, skřivan lesní, drozd, ťuhýk, sýkory. Poblíž vodních ploch žije skorec vodní, konipas horský a nepřehlédnutelný ledňáček říční. [2] [14] [15]

Plazi

Sluncem vyhřívané skály a pleše jsou rájem pro mnohá společenstva plazů. Zastupují je 4 druhy. Nejpočetnější je užovka podplamatá, která velmi dobře plave, dále pak užovka hladká a obojková. Jediným jedovatým a obávaným hadem je zmije obecná. [1] [14]

Obojživelníci

Mezi nejběžnější ještěrky patří ještěrka obecná, ještěrka zelená a beznohý slepýš křehký, mnohem vzácnější je ještěrka živorodá. Nejpočetněji je zastoupen mlok skvrnitý a ropucha

obecná. Vyskytují se zde také 3 druhy čolků (obecný, velký a horský), kuňka žlutobřichá a několik druhů skokanů. [3] [14]

Ryby

Rybářské revíry na Křivoklátsku proslavil ve svých dílech spisovatel Ota Pavel. Mezi typické a často lovené řadíme kapry, štiky, cejny, okouny, líný, tloušť a úhoře. V čistých potočních vodách se vyskytuje pstruh potoční, vranka či střevle. Kriticky ohroženým druhem je mihule potoční, která obývá pouze jedinou lokalitu. [14]

7.2.1. Bezobratlí

Členovci

V menších čistých křivoklátských potocích se daří kriticky ohroženému rakovi kamenáči, rakovi říčnímu a uměle vysazenému rakovi bahennímu. Skalní stepi obývá pestrě zbarvený a ohrožený pavouk stepník rudý, skákavka rudopásá a slíd'ák, který je v ČR zařazen na červený seznam. [2] [14]

Nejpočetnější skupinou členovců je hmyz. Druhový výčet je odhadován okolo 10 tisíc. Z brouků patří mezi nejznámější náš největší brouk roháč obecný, tesařík obrovský, kovařík, nosatci nebo chráněný druh páchník hnědý. O dobrém stavu přírodního prostředí svědčí také velká diverzita motýlů. Žije zde například otakárek fenyklový i otakárek ovocný, okáč, perleťovec či modrásek. Mezi noční motýly řadíme lišaje, stužkonosku či bekyni mnišku. Na Křivoklátsku se vyskytuje také velké množství vážek. Z nichž nejohroženější je šídlatka zelená a vážka černá. [2] [14] [15]

Měkkýši

Obrovské bohatství druhů představují měkkýši, kterých je na Křivoklátsku přes 110. Z vodních druhů jmenujme celosvětově ohroženého velevruba tupého, který žije v Klíčavském potoce a škebli rybníční. V ostrých údolních srážech narazíme na jehlovku, vřetenovku či žebernatku. [14]

Obr. 13: jelen evropský

Obr. 14: jezevec lesní

Obr. 15: čáp černý

Obr. 16: mlok skvrnitý

Obr. 17: mihule potoční

Obr. 18: stepník rudý

Obr. 19: tesařík obrovský

Obr. 20: velevrub tupý

7 OCHRANA PŘÍRODY

Ochrana přírody na území Křivoklátska sahá do dávné minulosti. Již Karel IV. si byl vědom významu lesů nejen pro lov, ale také jako zdroj dřeva a ochrany půdy. V rámci svého nedokončeného zákoníku *Majestas Carolina* navrhoval opatření na ochranu královských lesů před nešetrným hospodařením. I když zákoník nebyl oficiálně přijat, ukazuje to jeho přístup k udržitelnému využívání přírodních zdrojů. Dalším krokem v ochraně lesů byl lesní patent Marie Terezie, který zaváděl systematické lesní hospodaření a podporoval obnovu lesů, což přispělo k zachování lesů pro budoucí generace. Fürstenberkové, kteří území vlastnili v 18. a 19. století, zavedli systematické lesní hospodářství a podporovali obnovu lesů. Pozornost věnovali také ochraně vzácných dřevin a přírodních lokalit. V této době byly také vyhlášeny první malé chráněné oblasti. [3]

Dne 1. března roku 1977 byla oblast Křivoklátska vyhlášena biosférickou rezervací UNESCO v rámci programu Člověk a biosféra. O více než rok později, 24. listopadu 1978, byla vyhlášena chráněná krajinná oblast Křivoklátsko zaujímající plochu 62 792 hektarů. V tomto roce také vznikla správa CHKO se sídlem v prostorách hradu Křivoklátku. Vedoucím správy byl jmenován Petr Štěpánek, který měl na vyhlášení velký podíl. Současné sídlo správy se nachází ve Zbečně. Po vyhlášení CHKO došlo ke zrušení některých turistických tras, což v jiných velkoplošných chráněných územích v Československu nebylo zvykem a turistické cesty v nich byly zachovány. Na Křivoklátsku se dodnes turista podívá do oblastí NPR, PR a PP jen velmi málo. Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko je rozdělena do čtyř zón odstupňované ochrany přírody. Se vstupem ČR do EU byla v rámci soustavy Natura 2000 zřízena Ptačí oblast Křivoklátsko, čímž se řadí mezi význačná ptačí území Evropy. 13. května 2010 byl založen lesnický park Křivoklátsko o rozloze 17 000 hektarů. V duchu hesla „Území pro přírodu i pro lidi“ usiluje o zlepšování stavu přírody a zachování lesnictví. [3] [16]

Obr. 21: znak CHKO Křivoklátsko – kyčelnice devítilistá

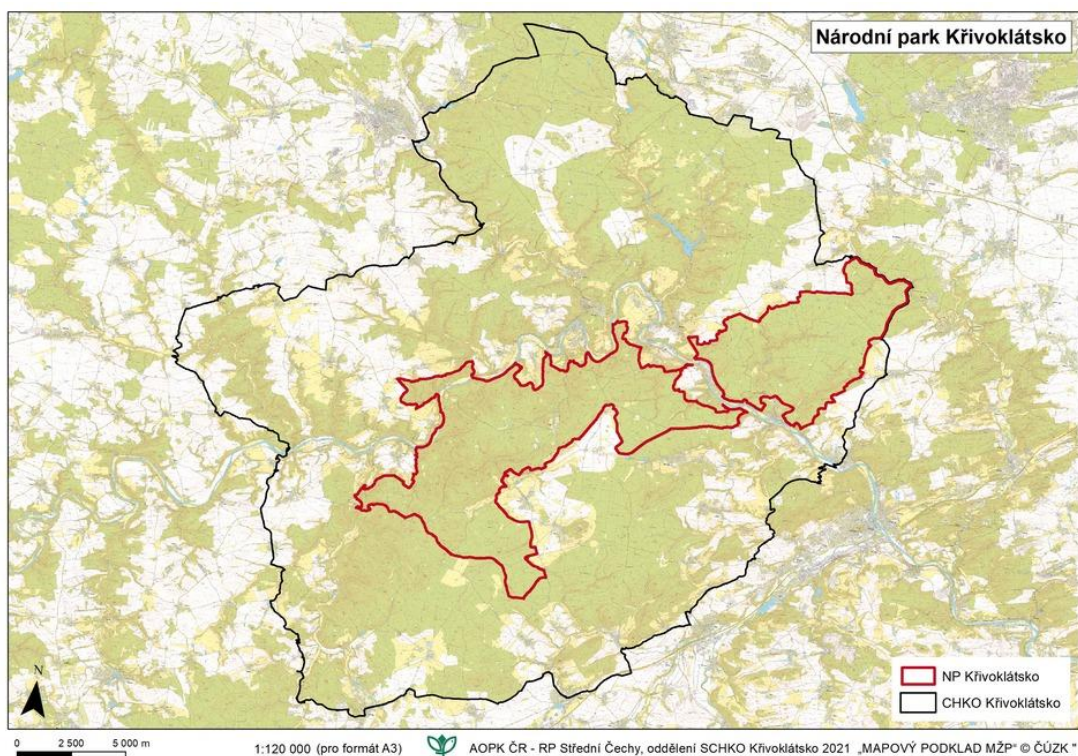
Na území Křivoklátska nalezneme 27 maloplošných chráněných území: 4 národní přírodní rezervace (NPR), 16 přírodních rezervací (PR) a 7 přírodních památek (PP). NPR Týřov vznikla spojením dvou původních PR – Týřovské skály a Týřovské lesy. Je známá svou různorodou krajinou, která zahrnuje skalní útvary, balvany a lesy. Nad řekou Berouňkou se uprostřed rezervace tyčí zřícenina hradu Týřov. Tato oblast chrání přírodní prostředí, ve kterém žijí vzácné druhy rostlin a zvířat, ale i historické a kulturní dědictví regionu. NPR Kohoutov je známá svými pralesovitými bučinami a je cenným příkladem přirozené lesní krajiny bez výrazného zásahu člověka. NPR Velká Pleš se zaměřuje na ochranu bezlesích vrcholů 2 zdejších kopců s hojným výskytem reliktních druhů rostlin i živočichů. Lesní ekosystémy podél údolí potoka Vůznice jsou pod ochranou NPR Vůznice. Mezi nejvýznamnější přírodní rezervace patří PR Čertova skála – skalní útvar nad řekou Berouňkou tvořený bazaltem, PR Na Babě, která zjara rozkvétá chráněným koniklecem či PR Jouglovka nedaleko obce Broumy. Dále pak PR Skryjská jezírka vytvořena na Zbirožském potoce či PR U Eremita s vysokým zastoupením tisu červeného. Z přírodních památek nacházejících se na tomto území jmenujme PP Vraní skálu nedaleko obce Svatá, PP Valachov, chránící geologické naleziště s minerály a výskyt netopýřů. PP Skryjsko-týřovické kambrium chrání geologické a paleontologické lokality s cennými prvohorními zkamenělinami, zejména trilobity. [1] [3] [17]

Obr. 22: NPR v CHKO Křivoklátsku

Tato oblast nabízí i několik turistických a naučných stezek: NS Údolí ticha nedaleko hradů Žebrák a Točnick, NS Po stopě Trilobita vedoucí ze Skryj nebo NS Brdatka na strmém svahu nad řekou Berouňkou. Dále zde roste 58 památných stromů. [1] [18]

Vzhledem k mimořádnému charakteru CHKO Křivoklátska se od počátku 90. let 20. století uvažuje o navýšení úrovně ochrany přírody vyhlášením národního parku. V lednu roku 2022 uvedla vláda tento záměr ve svém programovém prohlášení. Navrhovaný národní park Křivoklátsko by měl vzniknout v centrální části CHKO Křivoklátsko, kde se nachází typický reliéf a geologická stavba oblasti s převážně neporušenými lesními ekosystémy. Součástí území by byl také kaňon řeky Berounky, skalní útvary, suťová pole, stepní oblasti a hluboce zaříznutá údolí. Dosavadní ochrana se soustředí na NPR Týřov, Velká Pleš a Vůznice, které spolu s přilehlými částmi I. zón CHKO tvoří základ budoucího národního parku. Hlavním cílem ochrany NP Křivoklátsko by bylo zachování přírodních ekosystémů, které jsou vázány na svahy, vrcholové plošiny a boční údolí přiléhající k řece Berounce, včetně jedinečných skalních výchozů. Hranice parku jsou navrženy tak, aby zahrnovaly především státní pozemky a co nejvíce se vyhýbaly zastavěným oblastem a rozsáhlejším zemědělským plochám. Jedinou obcí, která by byla v hranicích národního parku, je Karlova Ves. Celková rozloha navrhovaného Národního parku Křivoklátsko činí 117 km². Dle nejnovějších informací ze dne 4.12. 2024 by k vyhlášení NP Křivoklátsko mělo dojít začátkem roku 2026. Starostové obcí a většina obyvatel tohoto regionu je však proti zavedení NP. [3]

Obr. 23: uvažovaný NP Křivoklátsko

8 HISTORIE A OSÍDLLENÍ

Křivoklátsko je území s bohatou historií, která sahá až do pravěku. Jeho atraktivita pramenila z přírodních podmínek, zejména dostupnosti vody, zvěře a ochrany, kterou poskytovala členitá krajina. Nejstarší nálezy z Křivoklátska pocházejí z paleolitu nedaleko obce Lubná, kdy byla oblast obývána skupinami lovců a sběračů. Tito lidé využívali členité krajiny, která nabízela úkryt i přístup k lovům zvěře. Z paleolitu pochází například kamenné nástroje, jako jsou pazourkové hroty, škrabadla a sekáče, nalezené při průzkumech podél řeky Berounky. S příchodem zemědělství došlo k významné proměně osídlení. Tito lidé zakládali trvalé osady a pole. Jedním z nejvýznamnějších archeologických nalezišť je Městečko u Křivokláta, kde byly objeveny pozůstatky neolitického sídliště. Doba bronzová přinesla rozmach řemeslné výroby a první větší společenské organizace. Naleziště v oblasti Křivoklátska poskytla celou řadu cenných předmětů, včetně bronzových zbraní, nástrojů a ozdob. Dalšími nálezy z této doby jsou hradiště a pohřebiště. Doba železná znamenala významný kulturní rozvoj, zejména s příchodem keltských kmenů. Nejvýznamnějším nálezem tohoto období je tzv. Podmokelský poklad, který byl objeven v roce 1771 nedaleko Podmokel. Poklad obsahoval více než 2000 zlatých keltských mincí (duhovek). Je jedním z největších zlatých pokladů nalezených v Evropě. Nejvýznamnějším místem z této doby je oppidum Stradonice, které se nachází nad řekou Berounkou nedaleko Nižboru. Oppidum bylo mohutně opevněné keltské sídlo, kde probíhala výroba a obchod. Stradonice byly jedním z klíčových center keltské kultury v Čechách. Z oppida Stradonice pochází mnoho cenných nálezů, včetně zlatých mincí, železných nástrojů, zbraní a keramiky. Tyto předměty dokazují vysokou úroveň řemeslné výroby a propojení místních obyvatel s obchodními sítěmi po celé Evropě. Na přelomu letopočtu vpadli do těchto končin Germáni a zdejší rozkvétající hradiště vyvrátili a Kelty vytlačili z Čech. [3]

Od 10. století začalo být Křivoklátsko cíleně využíváno jako zeměpanský lovecký hvozď. Tehdy lov hrál obrovskou roli ve společnosti a na sídlech v loveckém hvozdu často probíhala veškerá vláda. Za vlády Přemyslovců se centrem hvozdu stal nejprve dvorec ve Zbečně, v průběhu 13. století byl nahrazen hradem Křivoklátem. [3]

Hrad Křivoklát, perla přemyslovské architektury ukrytá v hlubokých lesích, byl původně loveckým sídlem, které si oblíbili čeští králové. Stavbu kamenného hradu započal král Václav I. a dokončena byla za vlády jeho syna, Přemysla Otakara II. Za vlády Přemysla Otakara II. a Václava IV. prošel rozsáhlými přestavbami, díky nimž získal reprezentativní i strategickou podobu. Hrad sloužil nejen jako lovecké a správní centrum, ale také jako místo věznění významných osobností. V nehostinné křivoklátské cele byl vězněn například anglický alchymista Edward Kelley, proslulý svými pokusy o výrobu zlata. V době husitských válek zde byly uloženy korunovační klenoty. I přes četné požáry a přestavby zůstává jednou z nejvýznamnějších gotických památek v Čechách. [19]

Křivoklát později doplnily další královské hrady. Mezi nejvýznamnější řadíme hrad Týřov, ležící na odlehlé skalnaté ostrožně nad soutokem Oupořského potoka s řekou Berounkou a lovecké hrady Jivno a Jenčov. O něco později byl vystavěn hrad Nižbor (dnes již zámek), hrad

Žebrák a nejmladší hrad Točník. Na okrajích hvozdů si svá sídla budovala i šlechta. Jedná se například o Krakovec, Zbiroh či méně známý Řebřík. [3]

Po nástupu Habsburků na trůn začal zájem o křivoklátské panství upadat. Značný rozkvět pro oblast přinesly až šlechtické rody Schwarzenberků, Valdštejnů a zejména pak Fürstenberků. Právě oni se zasloužili o rozsáhlé rekonstrukce hradu Křivoklátu, který byl v té době značně zchátralý. Fürstenberkové vlastnili hrad až do roku 1929, kdy byl zestátněn. [1] [2]

Také 1. i 2. světová válka si na území Křivoklátska vyžádala mnoho obětí a dodnes můžeme najít téměř ve všech obcích pomníky na památku padlých. [2]

9 OBYVATELSTVO A KULTURA

V současné době se na území CHKO nachází 88 obcí a 25 dalších do ní zasahuje částí svého katastru. Křivoklátský region se do dnešních dob vyznačuje poměrně řídkým osídlením, což přispívá k zachování klidné atmosféry a přírodního rázu krajiny. Hustota zalidnění činí asi 45 obyvatel/km², její hodnota se však vlivem turismu a rekreace v letních měsících výrazně zvyšuje. Taková hustota obyvatel je ideální pro ochranu přírody a krajiny, ale zároveň umožňuje zachování tradičního venkovského života a kulturního dědictví regionu. [1]

Z více než 95% zde převažuje česká národnost. Oficiálním jazykem je čeština, vzhledem k poloze, obohacena o středočeské nářečí, které postupem času upadá. Na území CHKO se nenachází ani jedno větší město. Mezi nejvýznamnější obce patří již zmiňovaný Křivoklát, známý především díky svému historickému hradu, obec Zbečno či Karlova Ves, která by jako jediná měla spadat do navrhovaného NP. Typickými stavbami Křivoklátska bývaly v minulosti roubené domy a usedlosti. Některé z nich se dochovaly do dnešní doby. Jednou z nejdochovalejších staveb tohoto typu je Hamousův statek ve Zbečně. [1] [2]

Z významných osobností, pro něž je Křivoklátsko rodištěm, lze jmenovat spisovatele a jazykovědce Josefa Jungmanna pocházejícího z Hudlic a spisovatele Františka Nepila z Hýskova. Své dětství strávené u řeky Berounky v samém srdci Křivoklátska popisuje ve svých dílech známý spisovatel, novinář a sportovní redaktor Ota Pavel. V jeho knihách, jako je *Smrt krásných srnců*, ožívá krása této krajiny, která v sobě spojuje nostalgiu a lásku k rodným místům a rybolovu. Luh pod Branovem je autentické místo, kde Ota Pavel pobýval u převozníka Karla Proška a dnes zde nalezneme Pamětní síň věnovanou právě jemu. Oblast Křivoklátska ve svých textech zmiňuje také Karel Hynek Mácha či Zikmund Winter. Díky svým objevům fosilií trilobitů oblast Skryj proslavil francouzský paleontolog Joachim Barrande. [1] [4]

Obr. 24: hrad Křivoklát

Obr. 25: zřícenina hradu Týřov

10 HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ

Na přelomu 18. a 19. století se Křivoklátsko stalo význačným hospodářským centrem v českých zemích. K nejvýznamnějším podporovatelům rozvoje hospodářství patřil rod Fürstenberků. Právě jejich rod měl obrovský podíl v oblasti železářství a hutnictví. Křivoklátsko také někdy bývá označováno kolébkou českého železářství. Věhlas křivoklátských železáren zajistila ve světě především jejich umělecká litina. [1]

Železná ruda se zde začala dobývat již v období Keltů. Ruda byla nejdříve zpracovávána v okolí Berounky, později vznikaly železářské hutě v Nižboru a Hýskově. V 17. století bylo otevřeno ložisko železné rudy ve Zdicích a v Roztokách u Křivoklátska. Význačnou historii v železářství však má především Nový Jáchymov. Zdejší hutě patřily v minulosti k nejmodernějším v celé Evropě. V 70. letech 19. století došlo k úpadku a postupnému uzavření všech křivoklátských železáren. [1] [4] [20]

S výrobou železa na Křivoklátsku bylo nedílně spjato uhlířství. Tradici pálení uhlí měly především milíře poblíž Nového Jáchymova, Branova, Hudlic a Broum. [1]

Dalším významným řemeslem v této oblasti bylo sklářství. První sklářská huť byla založena v Broumech již v 16. století a svými výrobky zásobovala císařovu pražskou dílnu. V průběhu 17. století začala huť upadat a ve století 18. byla definitivně uzavřena. V dnešní době je sklářská výroba zastoupena v Nižboru – sklárna Rückl. [20]

Pro křivoklátské panství bylo typické také pivovarnictví. V minulosti zde stálo 14 pivovarů, z nichž k nejznámějším patřily pivovary na Křivoklátsku a v Nižboru. [1]

K dalším řemeslným a průmyslovým oborům patřilo například zpracování kyseliny sírové z břidlic, výroba sádry v tzv. Gypsárně u Nezabudic či hrnčířská výroba v Račicích. [20]

Zapomenout nemůžeme ani na lesní hospodářství a myslivost. Křivoklátské lesy se staly honebním revírem českých panovníků, a to mělo nemalý podíl na ochranu území před těžbou. V 18. století dokonce probíhaly první pravidelné výsadby lesních dřevin. Křivoklátsko je považováno za kolébkou myslivosti. Nástup péče o zvěř se datuje od počátku 16. století. V těchto dobách byly zakládány první obory. Lánská obora pro společenství jelenů a uměle vysazených daňků funguje dodnes. V rámci péče o faunu i floru rostlo také pronásledování tzv. škodné zvěře. V průběhu 17. a 18. století byl na území Křivoklátska vyhuben medvěd hnědý, rys ostrovid a vlk. [20]

Na rozdíl od myslivosti bylo zemědělství v této oblasti dlouhá léta upozaděno a výnosy z něj byly velmi nízké. Situace se začala měnit až za dob Fürstenberků. Zvětšovaly se zemědělské plochy a budovaly hospodářské dvory. Mezi nejznámější patří do dnešních dob Karlov či Amálie. Také vznikaly jablonové, hruškové a švestkové aleje a sady. [1]

Na Křivoklátsku a v jeho okolí stále působí několik firem a podniků, i když oblast není typicky průmyslová. Za zmínku stojí např. závod PERMON Roztoky, zaměřující se na výrobu hydraulické techniky, dále pak rodinná firma TOLMAN A TOLMAN sídlící rovněž v Roztokách u Křivokláta. Zabývá se výrobou čistících prostředků. Velký ohlas má též nižborská sklárna Rückl či společnost Prefa se zaměřením na betonovou výrobu. [1]

Obr. 26: sklárna Rückl v Nižboru

Obr. 27: bývalá Fürstenberská huť v Novém Jáchymově

11 DOPRAVA

Vybudování dopravní sítě na krivoklátském panství spadá již do dob knížete Karla Egona II. Fürstenberka. Byly postaveny silnice všemi směry, takže všechny dvory a průmyslová střediska získala mezi sebou dobrá spojení.

Mimořádné postavení v dějinách dopravy zaujímá koněspřežka vedoucí z Prahy. Byla postavena mezi lety 1827–1836 jako druhá nejstarší železnice na území Čech i celé Evropy. Procházela částí lesa nedaleko obce Lány a výrazně přispěla k přepravě dřeva i uhlí.

Infrastruktura Krivoklátska je z velké části zaměřena na turisty. Návštěvníci zde mohou využít rozsáhlou síť turistických, cyklistických a vodáckých tras spojující zajímavá místa. Trasy jsou doplněny o různé naučné stezky a okruhy přibližující návštěvníkům krivoklátskou přírodu a její kouzlo. [2]

12 PRAKTICKÁ ČÁST

12.1 Popis tvorby

Praktická část mé ročníkové práce na téma CHKO Křivoklátsko se věnuje tvorbě video průvodce se zaměřením na možné turistické cíle v této oblasti. Video průvodce zachycuje nejznámější, nejnavštěvovanější a z mého pohledu nejúchvatnější přírodní krásy a scenérie místní krajiny, ale i historické a kulturní památky. Pomocí video průvodce divák nasaje atmosféru daných míst, která by mu mohla jinak zůstat skryta. Průvodce umožní vizuální seznámení s přírodními krásami, historickými památkami a kulturními zajímavostmi, a to prostřednictvím detailních záběrů, které podtrhují charakter jednotlivých lokalit. Prostřednictvím doprovodného komentáře navíc divák získá užitečné informace, jako jsou historické souvislosti, přírodní zajímavosti nebo doporučení pro plánování vlastního výletu. Takovýto multimediální formát poskytuje komplexní, inspirativní a snadno dostupný způsob, jak objevit krásy a jedinečnost tohoto vzácného regionu České republiky.

Ke zpracování a tvorbě video průvodce jsem se rozhodla na základě mé záliby v cestování a objevování přírodních krás. Tento region nabízí bohaté přírodní a kulturní dědictví, jež stojí za to přiblížit širší veřejnosti. Při tvorbě samotného průvodce jsem postupovala systematicky. Nejprve jsem si vytyčila hlavní turistické cíle a následně je rozdělila do 5 okruhů dle dostupnosti a vzdálenosti mezi nimi. Myslela jsem i na časovou náročnost přesunů mezi jednotlivými místy. Tento postup mi pomohl vytvořit 5 tematických okruhů, zachycujících jak významné turistické cíle, tak i ty méně známé, ale přesto zajímavé. Využití mapy při plánování projektu navíc zajistilo jasnou strukturu a přehlednost. Dále už následovalo samotné navštěvování a dokumentování, tedy natáčení a fotografování jednotlivých míst. Místa jsem navštěvovala jak sama, tak i s rodinou nebo přáteli, kdy se moje práce spojovala s příjemnými zážitky a časem stráveným s těmi nejbližšími, za což jim patří velké díky. Návštěvy jednotlivých míst probíhaly během různých ročních období, což mi umožnilo zachytit rozmanitost a proměnlivou krásu Křivoklátska. Veškeré záběry jsem natáčela na svůj mobilní telefon. Nejtěžším úkolem byl pro mě, jakožto laika, střih samotného videa – práce s množstvím natočených záběrů, jejich správné seřazení a vytvoření plynulého a souvislého příběhu. Při střihu videa jsem využívala aplikaci Cupcut a online platformu Canva pro tvorbu grafického designu.

Zpracování praktické části mě obohatilo o nové dovednosti a zkušenosti v oblasti fotografování a zejména střihu videa. Také jsem se naučila lépe plánovat výlety a seskupovat zásadní informace. Objevila jsem památky a místa, která mám blízko domova, ale nikdy jsem je předtím nenavštívila. Během svých cest jsem si uvědomila, že některá zajímavá místa, která jsou často opomíjena, mohou být pro návštěvníky stejně fascinující jako ty nejznámější lokality.

Cílem tvorby praktické části je obohatit diváky o nové informace v oblasti turismu, zvýšit povědomí o krásách Křivoklátska a poskytnout cenné rady pro trávení dovolené či výletů. Doufám, že tento video průvodce přispěje k zvýšení cestovního ruchu v regionu a pomůže lidem objevit jeho skrytá zákoutí.

12.2 Obsah video průvodce

1. Hrad Křivoklát a okolí

- Hrad Křivoklát
- Vyhlídky
- PR Na Babě
- NS Brdatka
- Rekreačně naučný areál Křivoklát
- Rozhledna Velká Buková

2. Kraj Oty Pavla

- Čertova skála
- Hrad Týřov
- Luh pod Branovem

3. Hořovická pahorkatina

- Hrad Točnick
- Zřícenina hradu Žebrák
- PP Vraní skála
- Rozhledna Máminka
- Hudlická skála

4. Zbirožsko + hrad Krakovec

- Zřícenina hradu Krakovec
- Vyhlídka Na Plazích
- Zámek Zbiroh
- Skryjská jezírka

5. Toulky vlakem údolím Berounky

- Zámek Nižbor
- Přehrada Klíčava
- Hamousův statek

Obr. 28: mapa turistického průvodce

12.3 Odkaz na video průvodce

Internetový odkaz: <https://youtu.be/0dYxmNm4Djg>

QR kód:

13 ZÁVĚR

Ve své ročníkové práci jsem se podrobně věnovala oblasti CHKO Křivoklátsko. Teoretická část mé práce se zabývá ochranou přírody, geomorfologií krajiny, přírodním bohatstvím včetně chráněných druhů živočichů a rostlin, vodstvem, historií, osídlením a v neposlední řadě obyvatelstvem a hospodářským vývojem tohoto jedinečného území ČR. Praktická část ročníkové práce zahrnuje video průvodce zachycující z mého pohledu nejúchvatnější a nejvýznamnější přírodní i kulturní památky. Pro větší autentičnost a užitek jsem video doplnila doprovodným komentářem a mapkami.

Psaní ročníkové práce pro mě bylo velkým přínosem, ať už díky získávání nových znalostí nebo z toho důvodu, že jsem se naučila vyhledávat a sepisovat velké množství informací. Tvorba praktické části ročníkové práce mě obohatila o nové dovednosti v oblasti střihu videa a fotografování. Také jsem díky tvorbě video průvodce poznala spoustu nových a zajímavých míst.

Myslím si, že jsem splnila svůj cíl, který jsem si na začátku položila, a to sjednotit všeobecné informace o Křivoklátsku a seznámit tak veřejnost s tímto pozoruhodným územím ČR. Věřím, že má práce nejen přiblíží krásy Křivoklátska širší veřejnosti, ale také podnítl zájem o jeho zachování pro budoucí generace.

14 SLOVNÍČEK POJMŮ

- 1) EKOSYSTÉM
= obecné označení pro ucelenou část přírody, která není uzavřená a komunikuje s ostatními částmi přírody (např. ekosystém smíšeného lesa)
- 2) BIOTOP
= prostředí, které je ovlivněné živou složkou přírody
- 3) MEANDR
= oblouk (zákrut) vodního toku
- 4) EROZE
- 5) = zemské pochody způsobující uvolňování, obrušování, přemísťování a rozpouštění zemského povrchu
- 6) KAMENNÁ MOŘE
= rozsáhlý souvislý pokryv balvanů či kamenů nahromaděných v jednom místě (nejčastěji na svazích a stráních)
- 7) ÚMOŘÍ
= část pevniny, ze které všechna voda teče do jednoho moře/ oceánu
- 8) POVODÍ
= část pevniny, ze které všechna voda odtéká do jednoho toku
- 9) SRÁŽKOVÝ STÍN
= oblast na závětrné straně hory/pohoří, kde kvůli stoupajícímu a následně klesajícímu vzduchu dochází k výrazně nižším srážkám
- 10) PLEŠ
= otevřená plocha v přírodě zbavená jakéhokoliv porostu, často na vrcholcích kopců

15 POUŽITÁ LITERATURA

15.1 Knižní zdroje

- [1] ZÍKOVÁ, Marcela. *Křivoklátsko: [všeobecné informace, přírodní krásy, kulturní památky, muzea a galerie, praktické informace, místopis]*. Průvodce po České republice. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-703-3116-X.
- [2] DAVID, Petr a SOUKUP, Vladimír. *Průvodce po Čechách Moravě Slezsku: [všeobecné informace, přírodní krásy, kulturní památky, muzea a galerie, praktické informace, místopis]*. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku. sv. 53. Praha: S&D, 2006. ISBN 80-868-9996-9.
- [3] ŽÁK, Karel; MAJER, Martin; HŮLA, Petr a CÍLEK, Václav. *Křivoklátsko: příběh královského hvozdu*. Praha: Dokořán, 2016. ISBN 978-80-7363-762-0.
- [4] BEDNAŘÍK, Tomáš a VINKLÁT, Pavel D. *Album starých pohlednic – Křivoklátsko a Český kras*. Album starých pohlednic. Liberec: Knihy 555, 2004. ISBN 80-866-6007-9.

15.2 Internetové zdroje

- [5] *Hrad Křivoklát – královský hrad s nádhernými a vzácnými sbírkami*. Online. <https://www.kudyznudy.cz>. 2024. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivita/hrad-krivoklat>. [cit. 2024-09-06].
- [6] *Charakteristika oblasti*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/charakteristika-oblasti>. [cit. 2024-09-06].
- [7] *Reliéf*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/relief>. [cit. 2024-09-22].
- [8] *Zkameněliny*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/zkameneliny>. [cit. 2024-09-22].
- [9] *Stav vody na Berounce*. Online. <https://www.mas-rakovnicko.cz>. 2024. Dostupné z: <https://www.mas-rakovnicko.cz/nase-rakovnicko/rekreace/vodactvi/-stav-vody-na-berounce/>. [cit. 2024-09-23].
- [10] *Berounka: kde měla stát přehrada?* Online. <http://www.navzduchu.cz>. 2009. Dostupné z: <http://www.navzduchu.cz/ostatni/vzdusna-galerie/berounka-kde-mela-stat-prehrada/>. [cit. 2024-10-12].
- [11] *Podnebí*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/podnebi>. [cit. 2024-10-20].
- [12] *Lesy*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/lesy>. [cit. 2024-11-01].

- [13] *Komplexní biologicko-geografická exkurze do CHKO Křivoklátsko*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 2006.
- [14] *Živočichové*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/zivocichove>. [cit. 2024-11-16].
- [15] *Rostliny, zvířata a lidé*. Online. <https://www.krivoklatskesmesi.cz>. 2022. Dostupné z: <https://www.krivoklatskesmesi.cz/rostliny-zvirata-a-lide/>. [cit. 2024-11-16].
- [16] *Lesnický park Křivoklátsko*. Online. 2024. Dostupné z: <http://www.lpkrivoklatsko.cz>. [cit. 2024-11-22].
- [17] *Maloplošná zvláště chráněná území*. Online. <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/web/chko-krivoklatsko>. 2024. Dostupné z: <https://krivoklatsko.aopk.gov.cz/maloplosna-zvlaste-chranena-uzemi>. [cit. 2024-11-23].
- [18] *Naučné stezky*. Online. <https://www.naucne-stezky.cz>. B.r. Dostupné z: <https://www.naucne-stezky.cz/stitky/chko-krivoklatsko/>. [cit. 2024-11-23].
- [19] *Historie hradu Křivoklát*. Online. <https://www.npu.cz/cs>. 2024. Dostupné z: <https://www.hrad-krivoklat.cz/cs/o-hradu>. [cit. 2024-11-25].
- [20] *Křivoklátsko*. Online. <https://www.brdy.info>. 2021. Dostupné z: <https://www.brdy.info/kapitoly/krivoklatsko.php>. [cit. 2024-11-28].

16 SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1: *Poloha CHKO*. In: Wikipedia. 2007. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CHKO_Křivoklátsko_\(CZE\)_-location_map.svg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CHKO_Křivoklátsko_(CZE)_-location_map.svg). [cit. 2024-09-06].
- Obr. 2: *Území CHKO + chráněná území*. In: Facebook. 2022. Dostupné z: <https://www.facebook.com/www.starymost.cz/photos/a.1715137212044254/3815600001997954/?type=3>. [cit. 2024-09-06].
- Obr. 3: *Geopark Barrandien*. In: <https://www.uvaly.cz>. 2020. Dostupné z: <https://www.uvaly.cz/barrandien-a-zkameneliny-v-uvalech/>. [cit. 2024-09-22].
- Obr. 4: *Povodí Berounky*. In: Wikipedia. 2006. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Povodí_Berounky#/media/Soubor:Berounka_\(CZE\)_-location_map.svg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Povodí_Berounky#/media/Soubor:Berounka_(CZE)_-location_map.svg). [cit. 2024-09-23].
- Obr. 5: *Řeka Berounka*. In: <https://www.berounsko.net>. 2022. Dostupné z: <https://www.berounsko.net/turisticke-cile/berounka/>. [cit. 2024-10-12].
- Obr. 6: *Přehrada Klíčava*. In: <https://www.berounsko.net>. 2022. Dostupné z: <https://www.berounsko.net/turisticke-cile/vodni-nadrz-klicava/>. [cit. 2024-10-12].
- Obr. 7: *Tis červený*. In: Wikipedia. 2004. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tis_červený#/media/Soubor:Illustration_Taxus_baccata0.jpg. [cit. 2024-11-02].
- Obr. 8: *Kyčelnice devítilistá*. In: <https://botany.cz/cs/>. 2007. Dostupné z: <https://botany.cz/cs/dentaria-enneaphyllos/>. [cit. 2024-11-02].
- Obr. 9: *Lilie zlatohlavá*. In: <https://www.plantica.cz>. 2018. Dostupné z: <https://www.plantica.cz/cibuloviny/lilium-martagon-var-rubrum-lilie-zlatohlavek.html>. [cit. 2024-11-02].
- Obr. 10: *koniklec luční* – vlastní fotografie (pořízena 30. 3. 2024)
- Obr. 11: *Tarice skalní*. In: <https://prima-receptar.cz>. 2020. Dostupné z: <https://prima-receptar.cz/nenarocna-rostlina-tarice-skalni/>. [cit. 2024-11-02].
- Obr. 12: *Hořec jarní*. In: <https://www.biolib.cz/cz/main/>. 2004. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id3051/?taxonid=40575&type=1>. [cit. 2024-11-02].
- Obr. 13: *Jelen evropský*. In: <http://www.lpkřivoklatsko.cz>. 2021. Dostupné z: <http://www.lpkřivoklatsko.cz/clanek/rok-v-lese-zari.html>. [cit. 2024-11-16].

- Obr. 14: *Jezevec lesní*. In: <https://www.kdelovit.cz/cz>. 2017. Dostupné z: <https://www.kdelovit.cz/cz/lovna-zver/zver-skodлива-myslivosti/jezevec-lesni>. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 15: *Čáp černý*. In: <http://www.nature-photogallery.eu/cz/>. 2010. Dostupné z: <http://www.nature-photogallery.eu/cz/foto/1351-cap-cerny/?puvod=25>. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 16: *Mlok skvrnitý*. In: Wikipedia. 2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mlok_skvrnitý#/media/Soubor:Salamandra_salamandra_-_mlok_skvrnitý_-_Tiché_údolí.jpg. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 17: *Mihule potoční*. In: <https://www.zachytame.cz>. 2020. Dostupné z: <https://www.zachytame.cz/mihule-potocni>. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 18: *Stepník rudý*. In: <https://www.biolib.cz/cz/main/>. 2010. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id128425/?taxonid=455&type=1>. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 19: *tesářík obrovský* – vlastní fotografie (pořízena 20.9. 2024)
- Obr. 20: *Velevrub tupý*. In: <https://www.biolib.cz/cz/main/>. 2015. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id269453/?taxonid=18840&type=1>. [cit. 2024-11-16].
- Obr. 21: *Znak CHKO Křivoklátsko – kyčelnice devítilistá*. In: <https://www.berounsko.net>. 2022. Dostupné z: <https://www.berounsko.net/turisticke-cile/krivoklatsko/>. [cit. 2024-11-22].
- Obr. 22: *NPR v CHKO Křivoklátsku*. In: <https://www.kct-tabor.cz>. 2005. Dostupné z: <https://www.kct-tabor.cz/gymta/chranenauzemici/Krivoklatsko/img/mapa.jpg>. [cit. 2024-11-23].
- Obr. 23: *Uvažovaný NP Křivoklátsko*. In: <https://nature.cz/homepage>. 2021. Dostupné z: <https://nature.cz/np-krivoklatsko>. [cit. 2024-11-23].
- Obr. 24: *hrad Křivoklát* – vlastní fotografie (pořízena 23.8. 2024)
- Obr. 25: *zřícenina hradu Týřov* – vlastní fotografie (pořízena 25.9. 2023)
- Obr. 26: *sklárna Rückl v Nížboru* – vlastní fotografie (pořízena 23.9. 2023)
- Obr. 27: *Bývalá Fürstenberská huť v Novém Jáchymově*. In: <https://pamatkovykatalog.cz>. 2015. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zelezarna-fuerstenbergska-hut-14592212>. [cit. 2024-11-29].
- Obr. 28: *Mapa turistického průvodce*. Online. In: <https://mapy.cz/turisticka?x=13.8787213&y=50.0360450&z=11>. B.r. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?source=area&id=70&ds=1&x=13.8462100&y=49.9986753&z=10>. [cit. 2024-12-02]. + vlastní úprava